

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 20/2019-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. novembra 2019 v pléne zloženom z predsedu Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša, Libora Duľu, Miroslava Duriša, Rastislava Kaššáka, Jany Laššákovéj, Miloša Maďara, Mojmíra Mamojku, Petra Molnára, Petra Straku, Ľuboša Szigetiho a Martina Vernarského o návrhu navrhovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného JUDr. Vitalijom Frankom, advokátom, Slovenská 69, Prešov, a návrhu navrhovateľky – politickej strany Strana tolerancie a spolunažívania, Studená 5555/5, Bratislava-Ružinov, zastúpenej JUDr. Matúšom Lemešom, advokátom, Kuzmányho 29, Košice, na začatie konania o ústavnosti a zákonnosti volieb starostu obce Žehňa vo voľbách do orgánov miestnej samosprávy konaných 21. septembra 2019 za účasti [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] takto

r o z h o d o l :

Návrhy navrhovateľa [REDACTED] a navrhovateľky – politickej strany Strana tolerancie a spolunažívania o d m i e t a ako zjavne neopodstatnené.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Návrhy navrhovateľov a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bol 30. septembra 2019 doručený návrh navrhovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „navrhovateľ“), podľa čl. 129 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) na začatie konania o ústavnosti a zákonnosti volieb starostu obce Žehňa vo voľbách do orgánov miestnej samosprávy konaných 21. septembra 2019 za účasti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]. Konanie vo veci je vedené pod sp. zn. Rvp 1712/2019.

Návrh smeruje proti zvolenému kandidátovi vo voľbách starostu obce Žehňa [REDAKOVANÉ].

2. Navrhovateľ bol kandidátom s poradovým číslom 1 na starostu obce Žehňa vo voľbách do orgánov samosprávy obcí konaných 21. septembra 2019.

Voľby na funkciu starostu obce Žehňa podľa výsledkov volieb uvedených v zápisnici miestnej volebnej komisie o výsledku volieb z 21. septembra 2019 vyhral kandidát s poradovým číslom 2 [REDAKOVANÉ] s počtom platných hlasov 332. Druhý v poradí sa umiestnil navrhovateľ, ktorý získal 253 platných hlasov, a tretí kandidát [REDAKOVANÉ] získal 10 platných hlasov z celkového počtu 595 platných hlasovacích lístkov odovzdaných pre voľby starostu obce.

3. Navrhovateľ poukazuje na skutočnosti predchádzajúce samotným voľbám, a to činnosť miestnej volebnej komisie pri preskúmaní kandidátnych listín kandidátov na funkciu starostu obce.

V tejto súvislosti navrhovateľ namieta, že miestna volebná komisia nepreskúmala kandidátnu listinu kandidáta č. 2, víťaza volieb [REDAKOVANÉ], a kandidáta č. 3. Dňa 30. júla 2019 sa konalo prvé zasadnutie miestnej volebnej komisie, na ktorom mali byť predmetné kandidátne listiny preskúmané a malo byť rozhodnuté o registrovaní alebo neregistrovaní jednotlivých kandidátov.

Navrhovateľ uvádza: „*O tom, že nerozhodla v zmysle ustanovení zákona svedčí aj zápis - sťažnosť členov miestnej volebnej komisie v obci Žehňa zo dňa 31.07.2019 a to [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], ktorá bola adresovaná splnomocnencovi strany s názvom Strana tolerancie a spolunažívania [REDAKČIA], [REDAKČIA] ktorá bola riadne úradne overená. Z tejto zápisnice - sťažnosti jednoznačne vyplýva, že volebná komisia registráciu kandidátov pod poradovým číslom 2 a 3 nepreskúmala. Čím evidentne došlo k porušeniu § 177 zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov.*“ Navrhovateľ poukazuje na to, že zápisnica z prvého zasadnutia miestnej volebnej komisie z 30. júla 2019 bola vypracovaná až 31. júla 2019, v čom vidí porušenie zákona, a nebola nikým podpísaná, čo spája s jej neplatnosťou.

Zároveň poukazuje na činnosť miestnej volebnej komisie pri preskúmaní kandidátnej listiny navrhovateľa, keď pôvodne odmietla jeho registráciu ako kandidáta na starostu vo voľbách v obci Žehňa (z dôvodu pochybností o bezúhonnosti kandidáta, pozn.). Navrhovateľ sa následne obrátil žalobou na Okresný súd Prešov, ktorý uznesením č. k. 12 S 2/2019-39 z 5. augusta 2019 rozhodol o registrovaní navrhovateľa ako kandidáta politickej strany pre voľby starostu obce Žehňa konané 21. septembra 2019.

V závere navrhovateľ uvádza: „*Dôvody ústavnej - volebnej sťažnosti je tá skutočnosť, že voľby na funkciu starostu v obci Žehňa vyhral kandidát, ktorému miestna volebná komisia nepreskúmala kandidátnu listinu a jej prílohy a nerozhodla podľa vyššie uvedeného zákona. Mám za to, že kandidát, ktorý vyhral voľby, nespĺňa podmienky pre pasívne volebné právo.*“

Navrhovateľ žiadal, aby ústavný súd vydal dočasné opatrenie a aby miestnej volebnej komisii v Žehni uložil povinnosť zdržať sa vydania osvedčenia o zvolení [REDAKČIA] za starostu obce Žehňa do rozhodnutia vo veci samej a ak už toto osvedčenie vydala, aby rozhodol, že [REDAKČIA] je povinný zdržať sa zloženia sľubu starostu obce Žehňa do rozhodnutia vo veci samej.

4. Na základe argumentácie uvedenej v návrhu navrhovateľ navrhuje, aby ústavný súd po jeho prijatí na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„V zmysle § 63 ods. 1 písm. c) zrušil rozhodnutie volebnej komisie a vyhlásil za zvoleného toho, kto bol riadne zvolený (v tomto prípade vyhlásil za zvoleného kandidáta [REDACTED] poradovým číslom 1.) alternatívne Rozhodol v zmysle § 63 ods. 1 písm. a) zákona č.38/1993 Z.Z. nálezom, že voľby na funkciu starostu v obci Žehňa konané dňa 21.09.2019 sú neplatné.

Sťažovateľ má nárok na náhradu trov konania vo výške 100%.“

5. Návrhom na začatie konania podľa čl. 129 ods. 2 ústavy podaným ústavnému súdu 2. októbra 2019 namietala nezákonnosť a neústavnosť volieb starostu obce Žehňa aj navrhovateľka – politická strana Strana tolerancie a spolunažívania, Studená 5555/5, Bratislava-Ružinov (ďalej aj „navrhovateľka“, spolu s navrhovateľom ďalej aj „navrhovatelia“). Konanie vo veci je vedené pod sp. zn. Rvp 1745/2019.

Navrhovateľka uviedla, že ako politická strana sa zúčastnila predmetných volieb, za navrhovateľku kandidoval vo voľbách starostu obce Žehňa [REDACTED].

6. *Podobne ako navrhovateľ aj navrhovateľka návrh na začatie konania odôvodnila tým, že podľa vyhlásených výsledkov víťaz volieb starostu obce Žehňa nebol ako kandidát miestnou volebnou komisiou zaregistrovaný postupom, aký vyžadujú ustanovenia zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „volebný zákon“). Navrhovateľka uvádza: „Podľa vyjadrení štyroch členov miestnej volebnej komisie... však miestna volebná komisia vôbec nepreskúmala kandidátne listiny kandidátov pod poradovými číslami 2. a 3. a ani nerozhodovala o ich zaregistrovaní. Zmieňovaní štyria členovia miestnej volebnej komisie opisujú jej zasadnutie zo dňa 30.07.2019 tak, že predseda komisie [REDACTED] zobral do rúk najprv kandidátnu listinu [REDACTED] a uviedol, že tohto kandidáta nezaregistrujeme, pretože má výhrady k jeho bezúhonnosti. Vzhľadom na nesúhlas väčšiny členov miestnej volebnej komisie so stanoviskom predsedu, sa z podnetu člena komisie [REDACTED] hlasovalo o návrhu, kto nesúhlasí s kandidatúrou [REDACTED]. Z celkového počtu šiestich členov komisie boli proti registrácii [REDACTED] len dvaja členovia komisie ([REDACTED] a [REDACTED]) a ostatní štyria členovia komisie boli za to, aby bol kandidát [REDACTED] riadne zaregistrovaný. Predseda komisie následne jej členom oznámil, že aj*

napriek hlasovaniu nepodpíše rozhodnutie o zaregistrovaní kandidáta [REDACTED]. Po slovnej výmene názorov medzi členmi komisie, predseda komisie opustil miestnosť, kde komisia zasadala. Ostatní piati členovia chceli v zasadnutí komisie aj po odchode jej predsedu pokračovať, keďže na zasadnutí komisie bola aj naďalej prítomná nadpolovičná väčšina všetkých jej členov. So zasadaním komisie však rezolútne nesúhlasil zapisovateľ miestnej volebnej komisie [REDACTED], odmietol komisii poskytnúť potrebnú súčinnosť s tým, že verbálny konflikt vyústil až do potreby privolania polície. Po tomto incidente miestna volebná komisia už v zasadaní nepokračovala a jej členovia sa rozišli.

O vyššie uvedenom priebehu zasadnutia miestnej volebnej komisie spísali štyria jej členovia... dňa 31.07.2019 čestné prehlásenie, ktoré o.i. doručili aj Okresnému úradu Prešov, odbor všeobecnej vnútornej správy.

... Komisia preskúmala len kandidátnu listinu [REDACTED]. Kandidátne listiny ostatných kandidátov komisia nepreskúmala... Predseda komisie opustil zasadnutie potom, čo komisia väčšinou hlasov svojich členov rozhodla o zaregistrovaní kandidáta [REDACTED]. Predseda komisie teda odišiel bez toho, aby podpísal rozhodnutie o zaregistrovaní resp. nezaregistrovaní kandidátov...

Vzhľadom na to, že MVK nepreskúmala kandidátne listiny [REDACTED] a [REDACTED] a nerozhodla o ich zaregistrovaní, [REDACTED] bol jediným kandidátom, ktorý bol riadne zaregistrovaný ako kandidát pre voľby starostu v obci Žehňa, konané dňa 21.09.2019.

Máme za to, že zaregistrovanie [REDACTED], ako kandidáta vo voľbách starostu obce Žehňa konaných 21.09.2019 napriek tomu, že o jeho registrácii nerozhodla MVK a nebolo v jeho prípade vôbec ani len skúmané, či splňal predpoklady pre zaregistrovanie podľa volebného kódexu, je takou skutočnosťou, ktorá mala jednoznačne vplyv na výsledok týchto volieb, keďže [REDACTED] sa v týchto voľbách stal zvoleným kandidátom na starostu obce.“

Za nesprávny a v rozpore s § 169 ods. 4 volebného zákona navrhovateľka považovala aj postup starostu obce pred konaním komunálnych volieb, ktorý pri celkovom počte 6 členov miestnej volebnej komisie po tom, ako sa predseda miestnej volebnej komisie vzdal svojej funkcie, vymenoval jej ďalšieho člena napriek tomu, že počet členov miestnej volebnej komisie neklesol pod päť, ako to predvída v označenom ustanovení volebný zákon.

Napokon počas volieb malo podľa navrhovateľky dôjsť aj k porušeniu tajnosti hlasovania, „keď viacerí oprávnení voliči upravovali hlasovací lístok mimo osobitného priestoru na úpravu hlasovacích lístkov. Konkrétne títo voliči pred členkou MVK [REDAKČIA] [REDAKČIA] zakrúžkovali kandidáta s poradovým číslom 2, pričom sa mali verbálne vyjadriť v tom zmysle, že tak robia, aby sa im verilo koho volili.“

7. Na základe tejto argumentácie navrhovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jej návrhu na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Ústavný súd Slovenskej republiky podľa § 163 ods. 1 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov vyhlasuje voľby starostu obce Žehňa konané dňa 21. septembra 2019 za neplatné, eventuálne

Ústavný súd Slovenskej republiky podľa § 163 ods. 1 písm. c) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov ruší rozhodnutie volebnej komisie a vyhlasuje za zvoleného kandidáta [REDAKČIA], [REDAKČIA] [REDAKČIA], [REDAKČIA] štátny občan SR.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia v rozsahu 100 %, a to na účet právneho zástupcu sťažovateľa.“

8. Ústavný súd uznesením č. k. PL. ÚS 18/2019-16 z 23. októbra 2019 rozhodol, že návrh na začatie konania vo volebnej veci [REDAKČIA] vedenej pod sp. zn. Rvp 1712/2019 a návrh na začatie konania vo volebnej veci politickej strany Strana tolerancie a spolunažívania vedenej pod sp. zn. 1745/2019 spája na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 1712/2019.

II.

Relevantné ustanovenia právnych prepisov

9. Podľa čl. 129 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje aj o ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy.

10. Podľa § 157 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrh na začatie konania podľa čl. 129 ods. 2 ústavy o ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy môžu podať:

- a) kandidát na funkciu v orgáne územnej samosprávy, ktorý nebol zvolený, ak získal aspoň 10 % platných hlasov,
- b) politická strana alebo politické hnutie alebo ich koalícia, ktoré podali platnú kandidátnu listinu podľa osobitných predpisov,
- c) 10 % oprávnených voličov príslušného volebného obvodu.

11. Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 56 zákona o ústavnom súde na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

12. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

13. Podľa § 6 volebného zákona prekážkou práva byť volený je a) výkon trestu odňatia slobody, b) právoplatné odsúdenie za úmyselný trestný čin, ak odsúdenie nebolo zahladené, c) pozbavenie spôsobilosti na právne úkony.

14. Podľa § 165 volebného zákona za starostu obce môže byť zvolený obyvateľ obce, ktorý má trvalý pobyt v obci a najneskôr v deň konania volieb dovŕši 25 rokov veku.

15. Podľa § 169 ods. 4 volebného zákona ak miestna volebná komisia nie je utvorená spôsobom ustanoveným v odseku 1 alebo ak sa počet jej členov zníži pod päť a nie je náhradník, chýbajúcich členov vymenuje starosta obce.

Podľa § 169 ods. 10 volebného zákona miestna volebná komisia a) preskúmava kandidátne listiny a rozhoduje o registrácii kandidátov, b) dohliada na pripravenosť okrskových volebných komisií zabezpečovať úlohy podľa tohto zákona, c) vyhotovuje zápisnicu o výsledku volieb vo volebnom obvode a zápisnicu o výsledku volieb v obci, d) uverejňuje výsledky volieb v obci, e) vydáva zvoleným kandidátom osvedčenie o zvolení, f) odovzdáva volebné dokumenty do úschovy obci.

16. Podľa § 176 ods. 10 volebného zákona zapisovateľ miestnej volebnej komisie zisťuje, či predložené kandidátne listiny obsahujú náležitosti podľa odsekov 3 a 6 a či sú k nim pripojené písomnosti podľa odsekov 4, 7 a 8. Ak to tak nie je, zapisovateľ vyzve splnomocnenca politickej strany alebo koalície, alebo nezávislého kandidáta, aby v ním určenej primeranej lehote kandidátnu listinu upravil alebo doplnil.

Podľa § 176 ods. 11 volebného zákona zapisovateľ miestnej volebnej komisie predkladá kandidátne listiny miestnej volebnej komisii na preskúmanie a registráciu na jej prvom zasadaní.

17. Podľa § 177 ods. 1 volebného zákona miestna volebná komisia predložené kandidátne listiny preskúma a nezaregistruje kandidáta, a) ktorý má prekážku práva byť volený podľa § 6, b) ktorý nespĺňa podmienku uvedenú v § 165, c) ktorý ku kandidátnej listine nepripojil vyhlásenie podľa § 176 ods. 4 písm. a) alebo ods. 7, d) ak je uvedený na kandidátnych listinách viacerých politických strán alebo koalícií na tej kandidátnej listine, ku ktorej nie je pripojené vyhlásenie podľa § 176 ods. 4 písm. a) alebo ods. 7; ak kandidát podpísal vyhlásenie k viacerým kandidátnym listinám, vyčiarkne ho na všetkých kandidátnych listinách, e) ktorý ku kandidátnej listine nepripojil podpisovú listinu podľa § 176 ods. 8 alebo podpisová listina ktorého je neúplná.

Podľa § 177 ods. 2 volebného zákona miestna volebná komisia zaregistruje kandidátov najneskôr 45 dní pred dňom konania volieb a registráciu kandidátov vyznačí na kandidátnej listine. Registrácia kandidátov je podmienkou vytlačenia hlasovacích lístkov.

Podľa § 177 ods. 3 volebného zákona o zaregistrovaní kandidátov alebo nezaregistrovaní kandidátov vyhotoví miestna volebná komisia bezodkladne rozhodnutie, ktoré podpíše jej predseda, a vyzve politické strany, koalície a nezávislých kandidátov, aby si rozhodnutie prevzali do 24 hodín. Ak politická strana alebo koalícia, alebo nezávislý kandidát rozhodnutie neprevezmú v ustanovenej lehote, považuje sa rozhodnutie za prevzaté.

Podľa § 177 ods. 4 volebného zákona proti rozhodnutiu miestnej volebnej komisie o nezaregistrovaní kandidáta môže dotknutá kandidujúca politická strana alebo koalícia a dotknutý nezávislý kandidát podať návrh na vydanie rozhodnutia o zaregistrovaní kandidáta na správny súd. Návrh možno podať do troch dní odo dňa prevzatia rozhodnutia miestnej volebnej komisie.

III.

Predbežné prerokovanie návrhu

18. Podstatou návrhu navrhovateľov je namietaná neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu obce Žehňa konaných 21. septembra 2019, a to z dôvodu, že

- miestna volebná komisia v rozpore so zákonom nepreskúmala kandidátne listiny kandidátov na starostu obce,

- po tom, čo sa po prvom zasadnutí miestnej volebnej komisie jej predseda vzdal funkcie, starosta obce v rozpore s § 169 ods. 4 volebného zákona vymenoval ďalšieho člena miestnej volebnej komisie,

- podľa vyjadrenia členov miestnej volebnej komisie malo počas volieb dochádzať k porušeniu tajnosti hlasovania (úpravou hlasovacieho lístka mimo osobitného priestoru určeného na úpravu hlasovacích lístkov).

19. Slobodná súťaž politických síl nachádza svoj výraz predovšetkým vo voľbách a je základným predpokladom fungovania demokratického štátu (m. m. napr. PL. ÚS 19/98 alebo PL. ÚS 82/07).

20. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že len hrubé, závažné alebo opätovné porušenie zákona upravujúceho prípravu a priebeh volieb môže byť príčinou pre uplatnenie právomoci ústavného súdu podľa § 163 ods. 1 zákona o ústavnom súde a zistené nezákonné konanie musí mať priamy vplyv na dosiahnutý výsledok napádaných volieb. Túto skutočnosť však sťažovateľ musí nielen tvrdiť, ale musí ju aj doložiť exaktnými dôkazmi. Dôkazné bremeno znáša sťažovateľ (m. m. napr. PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 5/03, PL. ÚS 35/03, PL. ÚS 3/2010).

21. Podstatou zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy je uskutočnenie volieb v súlade so všetkými dotknutými volebnými predpismi s právnou silou zákona (m. m. napr. PL. ÚS 34/99 alebo PL. ÚS 82/07) a podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu zistená nezákonnosť volieb do orgánov územnej samosprávy musí byť v príčinnej súvislosti s takým následkom porušenia práv, ktoré je v konečnom dôsledku porušením volebného práva a jeho princípov (m. m. napr. PL. ÚS 21/94 alebo PL. ÚS 82/07; PL. ÚS 21/2017).

22. Na to, aby ústavný súd vyhovel návrhu na začatie konania vo volebných veciach, musia byť splnené tri základné predpoklady: a) zistenie protizákonnosti volieb, t. j. porušenie zákonov upravujúcich organizáciu a priebeh volieb, b) príčinná súvislosť medzi zistenou protizákonnosťou volieb a sťažovateľom namietanou neplatnosťou volieb, resp. voľby kandidáta a c) intenzita protizákonnosti volieb, ktorá už spochybňuje výsledky volieb a ktorá odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú (boli) prejavom skutočnej vôle voličov (m. m. PL. ÚS 73/07). Dôležitým komponentom volebného súdnictva je teda zisťovanie intenzity volebných nedostatkov z hľadiska ich vplyvu na rozhodovanie voličov a najmä na výsledok volieb. (PL. ÚS 55/2014)

23. Vychádzajúc z uvedených zásad a kritérií, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní posudzoval, či tvrdenia navrhovateľov môžu vytvoriť reálny predpoklad uplatnenia právomoci ústavného súdu meritórne rozhodnúť o neústavnosti alebo nezákonnosti volieb, a súčasne zisťoval, či neexistujú dôvody na odmietnutie návrhu z dôvodu jeho zjavnej neopodstatnenosti.

24. Navrhovatelia ako dôvod nezákonnosti volieb uvádzajú porušenie povinností miestnej volebnej komisie, keď v rozpore s ustanoveniami zákona o voľbách údajne nepreskúmala kandidátnu listinu protikandidáta navrhovateľa, ktorý uspel vo voľbách. Na preukázanie uvedeného predkladajú ústavnému súdu kópiu zápisnice z prvého zasadnutia miestnej volebnej komisie z 30. júla 2019, ktorá nie je podpísaná, a taktiež čestné prehlásenie členov miestnej volebnej komisie o priebehu preskúmania kandidátnych listín z 25. septembra 2019.

25. Ústavný súd sa preto zameril na posúdenie činnosti miestnej volebnej komisie, t. j. tvrdenej protizákonnosti a jej vplyvu na výsledok volieb.

26. *Predložená zápisnica z prvého zasadnutia miestnej volebnej komisie v Žehni z 30. júla 2019 obsahuje tento text: „Komisia pristúpila k preskúmaniu kandidátnych listín na starostu obce. Prevzaté boli 3 kandidátne listiny na starostu. 1. [REDAKOVANÉ] - SMER-sociálna demokracia 2. [REDAKOVANÉ] - Strana tolerancie a spolunažívania (STS) 3. [REDAKOVANÉ] - SME RODINA - [REDAKOVANÉ].*

Členovia MVK sa nezhodli v registrowaní 2. kandidáta [REDAKOVANÉ] načo došlo k hádke a bola prizvaná aj miestna hliadka polície z Drieňovej. Predseda MVK podpísal zaregistrovanie kandidátom [REDAKOVANÉ]. Podpísal neregistrovanie kandidáta [REDAKOVANÉ] (dôvody uvedené v rozhodnutí). Keďže hádky naďalej pretrvávali, odišiel zo zasadnutia, nato prišla hliadka Polície, ktorá ukludnila členov MVK.“

Navrhovateľom predložená kópia zápisnice vydaná obcou Žehňa 31. júla 2019 a opatrená pečiatkou „Súhlasí s originálom“ neobsahuje podpis zapisovateľa.

27. Navrhovateľ predložil čestné prehlásenie členov miestnej volebnej komisie ([REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]) z 25. septembra 2019 podpísané označenými členmi miestnej volebnej komisie.

Podpísaní členovia miestnej volebnej komisie v čestnom vyhlásení z 25. septembra 2019 vyhlasujú, že registrácia kandidátov pre voľby starostu obce Žehňa prebehla v rozpore s § 177 volebného zákona. Na základe pozvánky sa 30. júla 2019 o 15.00 h dostavili na obecnom úrade pre účely registrácie kandidátov pre voľby starostu obce. Uvádzajú:

„Predseda komisie [REDAKOVANÉ] svojvoľne podpísal Rozhodnutie Kandidáta [REDAKOVANÉ] terajšieho starostu a kandidáta [REDAKOVANÉ] o registrácii kandidáta na druhy deň. Poukazujeme, že absolútne komisia nepreskúmala kandidačné listiny, nerozprával sa s členmi komisie nedal hlasovať či súhlasíme, nerešpektoval vôbec to, že podľa zákona 188/2014 § 177 ods. 1, § 18 ods. 4, jasne hovorí, že miestna volebná komisia predložené kandidátne listiny preskúma a nezaregistruje kandidáta... Zobral kandidačnú listinu kandidáta [REDAKOVANÉ], mal tam pripomienky... povedal, že aj tak to nepodpíše a podpísal aj napriek tomu, že štyria sme súhlasili kandidáta [REDAKOVANÉ] zaregistrovať, [REDAKOVANÉ] podpísal rozhodnutie nezaregistrovať... Na záver dodávame, že bola aj privolaná polícia, lebo členovia komisie [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]) sme poukazovali, že sa porušuje zákon, zapisovateľ odmietal spolupracovať... Zápisnicu sme ani nevideli, nebola prečítaná zo zasadnutia komisie, uvádzame, že sme sa po určitej dobe oboznámili so zápisnicou a absolútne nesúhlasíme, čo je zápisnici uvedené, nakoľko sa tam uvádzajú zavadzajúce, nepravdivé veci.

Dodávame, že miestna volebná komisia, ktorá zasadala 30.7.2019 prebrala a preskúmala iba jednu kandidačnú listinu a to kandidáta [REDAKOVANÉ] v súlade zákonom, ostatní dvaja kandidáti neboli preskúmané ich kandidačné listiny, neoboznámili sme sa s kandidačnými listinami a to kandidáta [REDAKOVANÉ]. Poukazujeme, že hneď na druhý deň po zasadnutí sme napísali sťažnosť na okresnú komisiu Prešov, nedostali sme odpoveď.

Na záver uvádzame, že voľby, ktoré sa konali 21.9.2019 našej obci Žehňa, neboli v súlade zákonom, nakoľko desiatky voličov krúžkovalo pri predsedníčke komisie rovno na stole a krúžkovali č.2 slovami, aby ste nepovedali.

Ja, člen [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] sme na znak nesúhlasu nepodpísali ani zápisnicu po voľbách, chceli sme sa tam vyjadriť aj písomne, nedovolila nám to predsedníčka. Ja, [REDAKOVANÉ] podpredseda komisie a [REDAKOVANÉ] tiež sme nechceli podpísať zápisnicu, nakoľko sme nesúhlasili s priebehom volieb tak, ako sme vyššie poukázali, no nechceli nás pustiť z miestnosti kým nepodpíšeme, tak pod nátlakom, aby nás pustili, sme podpísali.“

Ústavný súd k uvedenému poznamenáva, že rozhodnutie o nezaregistrovaní navrhovateľa bolo na základe žaloby navrhovateľky preskúmané Okresným súdom Prešov,

ktorý uznesením č. k. 12 S 2/2019-39 z 5. augusta 2019 v spojení s opravným uznesením č. k. 12 S 2/2019-45 z 9. augusta 2019 rozhodol o registrovaní navrhovateľa ako kandidáta pre voľby starostu obce Žehňa, ktoré sa konali 21. septembra 2019.

28. Podľa tvrdenia [REDAKOVANÉ], zapisovateľa miestnej volebnej komisie, a [REDAKOVANÉ], členky a neskôr predsedníčky miestnej volebnej komisie, v ich vyjadrení zo 4. októbra 2019, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 8. októbra 2019, „... *kandidátne listiny mali členovia MVK v rukách, konkrétne poukazujeme na to, že si ich listoval pán [REDAKOVANÉ] a taktiež sa všetci členovia pýtali, či sú v poriadku, na čo ja ako zapisovateľ som im oznámil, že kandidátne listiny kandidátov spĺňajú všetky náležitosti. Členovia MVK nechceli a nemali záujem tieto listiny skúmať a pristúpilo sa k podpisovaniu registrácie kandidátov č. 2 a 3, potom bývalý pán predseda [REDAKOVANÉ] odmietol podpísať registrovanie kandidáta [REDAKOVANÉ], keďže mal pochybnosti o jeho bezúhonnosti. K nemu sa priklonila p. [REDAKOVANÉ], ktorá taktiež nesúhlasila s registrovaním tohto kandidáta.*“.

V uvedenom vyjadrení sa uvádza, že zápisnica bola riadne podpísaná zapisovateľom [REDAKOVANÉ], ktorý však pri vyhotovovaní fotokópie pre navrhovateľa [REDAKOVANÉ] svoj podpis prekryl. V prílohe k vyjadreniu predložili zápisnicu z prvého zasadnutia miestnej volebnej komisie v Žehni z 30. júla 2019 opatrenú podpisom zapisovateľa [REDAKOVANÉ].

29. Ústavný súd už vo veci sp. zn. PL. ÚS 42/2018 uviedol, že v podmienkach Slovenskej republiky je registrácia kandidátov do orgánov samosprávy obcí zákonom o voľbách zverená miestnej, resp. mestskej volebnej komisii ako nezávislému volebnému orgánu. Proces registrácie kandidátnych listín spočíva v podstate len vo formálnom overovaní, či kandidát na volenú funkciu včas predložil zákonom o voľbách predpokladané náležitosti. Výsledkom procesu registrácie je kladné, resp. záporné rozhodnutie miestnej volebnej komisie, ktoré má významné konštitutívne účinky pre ďalší priebeh volieb. Vzhľadom na tieto mimoriadne závažné právne účinky rozhodnutí o registrácii kandidáta, resp. jeho nezaregistrovaní, na základe ktorých sa konkrétna fyzická osoba buď stane oficiálnym kandidátom v nadchádzajúcich komunálnych voľbách, alebo stratí možnosť uchádzať sa o volenú funkciu, zákon o voľbách priznáva nezaregistrovanému kandidátovi

na ochranu jeho práv oprávnenie podať na príslušnom všeobecnom súde žalobu v zmysle § 303 a nasl. Správneho súdneho poriadku, ktorou sa bude domáhať vydania rozhodnutia o svojom zaregistrovaní pre voľby do konkrétneho orgánu samosprávy obce. Naopak, proti kladnému rozhodnutiu miestnej volebnej komisie o registrácii kandidáta zákon o voľbách žiadny opravný prostriedok nepripúšťa a také rozhodnutie nepodlieha ani súdnemu prieskumu.

Miestna volebná komisia svojimi rozhodnutiami o ne/registrácii v rámci prípravnej fázy volieb môže významne zasiahnuť do pasívneho volebného práva jednotlivých kandidátov vo voľbách do orgánov samosprávy obcí. Napriek tejto nenahraditeľnej rozhodovacej právomoci neposkytuje zákon o voľbách miestnej volebnej komisii akúkoľvek možnosť overiť materiálne splnenie podmienok predpokladaných zákonom o voľbách. Ak miestna volebná komisia po formálnej stránke skontroluje kandidátmi predložené dokumenty a zistí, že kandidátna listina obsahuje všetky zákonom predpokladané náležitosti, najneskôr 45 dní pred dňom konania volieb rozhodne o registrácii kandidáta pozitívne.

30. Členovia miestnej volebnej komisie v predloženom čestnom prehlásení ani v iných navrhovateľmi predložených dôkazoch neuvádzajú, že by im na prvom zasadnutí miestnej volebnej komisie 30. júla 2019 neboli poskytnuté samotné kandidátne listiny. Ich vyjadrenia sa vzťahujú predovšetkým na to, že kandidátne listiny protikandidátov navrhovateľa reálne nepreskúmali, a najmä na situáciu, ktorá nastala po oznámení predsedu miestnej volebnej komisie o neregistrovaní navrhovateľa [REDACTED] ako kandidáta na starostu vo voľbách.

Zhoda popisu priebehu zasadnutia miestnej volebnej komisie vo vyjadreniach niektorých členov miestnej volebnej komisie v ich čestnom prehlásení, ako aj vo vyjadrení [REDACTED] a [REDACTED] spočíva v tvrdení, že zasadnutie bolo primárne poznačené eskalovaním sporu medzi členmi miestnej volebnej komisie vo vzťahu k osobe kandidáta [REDACTED] a rozhodovaniu o jeho ne/registrovaní.

Z čestných prehlásení členov miestnej volebnej komisie predložených ústavnému súdu ani z iných dôkazov predložených navrhovateľmi nevyplýva, že by niekto namietal nesplnenie podmienok pasívneho volebného práva protikandidátmi navrhovateľa.

Nesplnenie formálnych či materiálnych podmienok pasívneho volebného práva protikandidátov netvrdia ani samotní navrhovatelia v predložených návrhoch na začatie konania pred ústavným súdom.

31. Navrhovatelia namietajú porušenie zákonnosti v procese preskúmania kandidátnych listín a rozhodovania miestnej volebnej komisie o registrovaní kandidátov, ktoré však samo osebe bez preukázania nesplnenia formálnych či materiálnych podmienok volebného práva protikandidátov nemohlo mať a ani nemalo priamy vplyv na výsledok volieb.

Zákon v tomto smere totiž nedáva miestnej volebnej komisii inú možnosť, než vydať rozhodnutie o registrovaní alebo rozhodnutie o neregistrovaní kandidáta, inú možnosť rozhodnutia o predloženej kandidátnej listine zákon neumožňuje. V okolnostiach veci v prípravnej fáze volebného procesu nebolo zapisovateľom ani miestnou volebnou komisiou preukázateľne zistené ani reálne namietané nesplnenie podmienok pasívneho volebného práva protikandidátov navrhovateľa. Bolo preto jedinou zákonnou možnosťou miestnej volebnej komisie rozhodnúť o registrovaní kandidátov.

Naopak, v prípade, ak by predseda miestnej volebnej komisie napriek splneniu všetkých formálnych podmienok pasívneho volebného práva kandidátov odmietol podpísať rozhodnutie o ich registrovaní, takýto postup by bol nielen v rozpore so zákonom, ale jeho dôsledkom by bol zásah do ústavou chráneného volebného práva. Intenzita protizákonnosti by v takom prípade dôvodne vyvoláva pochybnosti o tom, či voľby a ich výsledky boli prejavom skutočnej vôle voličov.

32. Ústavný súd konštatuje, že s ohľadom na uvedené možno dospieť k záveru o porušení § 177 ods. 1 volebného zákona tým, že miestna volebná komisia vzhľadom na okolnosti riadne nepreskúmala kandidátne listiny, ktoré jej po predchádzajúcom overení splnenia náležitostí podľa § 176 ods. 10 volebného zákona predložil zapisovateľ miestnej volebnej komisie.

Toto porušenie zákonnosti vo fáze prípravy volieb však vzhľadom na následné podpísanie rozhodnutí o registrovaní kandidátov (ktorí spĺňali podmienky pasívneho volebného práva, resp. proti ktorým neboli vznesené námietky nesplnenia podmienok

pasívneho volebného práva) predsedom miestnej volebnej komisie nemalo žiaden vplyv na výsledok napádaných volieb.

Intenzita zistených volebných nedostatkov (vzhľadom na už uvedené v bode 30 a 31) nemohla mať vplyv na rozhodovanie voličov, nespochybňuje výsledky volieb a nevyvoláva pochybnosti o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov.

33. Navrhovateľka ďalej namieta porušenie § 169 ods. 4 volebného zákona tým, že starosta obce vzhľadom na aktuálnu situáciu po tom, čo sa predseda miestnej volebnej komisie vzdal funkcie, vymenoval ďalšieho, v poradí už šiesteho člena miestnej volebnej komisie.

Ústavný súd poukazuje na znenie § 18 ods. 2 volebného zákona, podľa ktorého volebná komisia musí mať najmenej päť členov.

Volebný zákon upravuje len minimálny počet členov volebnej komisie a predpokladá, že žiadna volebná komisia nemôže mať menej ako päť členov. Tento počet má zabezpečiť bezproblémové plnenie úloh volebnej komisie. Naopak, maximálny počet členov volebnej komisie volebný zákon neustanovuje.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd vo vzťahu k tomuto argumentu navrhovateľky nezistil porušenie zákona, ktoré by malo vplyv na výsledok volieb.

34. Ústavný súd sa napokon venoval argumentu navrhovateľky týkajúcemu sa tvrdého porušenia tajnosti hlasovania, keď navrhovateľka namietala, že voliči mali upravovať hlasovacie lístky mimo na to určeného osobitného priestoru na úpravu hlasovacích lístkov.

Navrhovateľka v tomto smere neoznačila konkrétne osoby, ktoré mali takto hlasovať, neuviedla ani to, akého počtu voličov sa tvrdené pochybenie malo týkať, neuviedla žiadne konkrétne okolnosti uvedeného porušenia a ani akúkoľvek ústavnoprávnu argumentáciu.

Ústavný súd zároveň poukazuje aj na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej vzhľadom na význam volieb v demokratickej spoločnosti a z neho vyplývajúcu prezumpciu ich ústavnosti a zákonnosti je na sťažovateľovi (navrhovateľovi), aby v záujme prijatia jeho sťažnosti (návrhu) ústavným súdom na ďalšie konanie (pri predbežnom prerokovaní) označil také dôkazy, ktoré vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu nasvedčujú, že jeho

tvrdenia o neústavnosti alebo nezákonnosti volieb sú reálne možné, prípadne aspoň pravdepodobné, a súčasne sú spôsobilé preukázať také porušenie volebného zákona, ktoré by v konečnom dôsledku odôvodňovalo prijatie záveru o inom výsledku volieb, než aký bol vyhlásený (PL. ÚS 7/2010).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd predmetné tvrdenia považoval len za súčasť odôvodnenia návrhu a právnej argumentácie navrhovateľky.

35. Ústavný súd preto návrh navrhovateľov pri predbežnom prerokovaní odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. novembra 2019

Ivan Fiačan
predseda pléna Ústavného súdu
Slovenskej republiky